

Paikallisen ulkosuomalaisuuden rikas monitieteinen kokonaiskuva

MARJATTA HUHTA: *Konginkankaalta maailmalle. Siirtolaistarinoina Keski-Suomesta*. Kömin Kilta ry, Konginkangas 2020. 374 sivua.

Marjatta Huhta on tarttunut suomalaisen kotiseuduntutkimuksen kannalta etnologisesti moniarvoiseen aiheeseen, paikallisen siirtolaisuuden ja ulkosuomalaisuuden tutkimukseen. Huhta on Metropolia Ammattikorkeakoulun emerita yliopettaja, tekniikan tohtori, filosofian lisen-siaatti, paluumuuttaja itsekin: hän on opiskellut Yhdysvalloissa vaihto-oppilaana 1967–68 ja suorittanut maisterin tutkinnon Ruotsissa 1969–72. Ammatikseen hän on toiminut insinöö-rikouluttajana, tutkinut työelämän kieli- ja viestintätarpeita ja kehittänyt niiden tarvekartoitus-menetelmiä (esim. Huhta ym. 2013). Hän on tehnyt useita EU-hankkeita työelämän kieli- ja viestintätutkimukseen yhdessä eurooppalaisten kollegojen kanssa sekä julkaissut tutkimusraportteja ja oppimateriaaleja. Huhta on Konginkankaan kirkkoherran (1953–55), rovasti, rehtori Oskar Antolan (1914–1976) tytär, jonka juuret ovat nuoruudesta saakka olleet Kongin-kankaalla, 65 km Jyväskylästä pohjoiseen, nykyisin osa Äänekosken kaupunkia. Vuodesta 1972 Huhta perheineen on pitänyt kesäpaikkaa Keiteleen rannalla, jonne hän siirtyi eläkkeelle 2016. Tämä liittää hänet elämänhistoriallisesti Konginkankaaseen.

Konginkankaalla syntynyt kotiseututyön ”oma poika”, Tampereen yliopiston suomen kielen professori Matti K. Suojanen (1937–2003) oli vuonna 1948 perustetun kotiseutuyhdistyksen

Kömin Kilta ry:n aktiivi, joka perusti kotiseutulehden 1999. Hän ehdotti lehden yhdeksi aiheeksi Konginkankaan paluumuuttajia. (Ks. luku Matti K. Suojanen – kotiseutumies ja puhekielen tutkija, s. 208–210.) Kömin Kilta tarttui Suojasen ideaan Huhdan johdolla. Ideasta syntyi kokonainen laaja etnologinen tutkimusteos, jonka työtä on evästännyt Kömin Killan 9-henkinen toimituskunta. Vuonna 2017 Kömin Killan silloinen puheenjohtaja Reetta Korjonen houkutteli Huhdan kotiseutuyhdistykseen. Suojasen julkaisuteema tuli esille ja niinpä tehtävään ryhdyttiin. Paikkakunnalla oli paluumuuttajia, joista tiedettiin vähän ja joiden elämäkokemukset ovat rikkaat. Huhta kiinnostui kartoittamaan ulkosuomalaisuutta Konginkankaalta lähteneistä ja sinne palanneista siirtolaisista.

Konginkankaalta maailmalle -hanke keskittyy siirtolaisuuden ja ulkosuomalaisuuden ymmärtämiseen yksilökokemuksen kautta sadan vuoden aikajaksolla 1890–1990. Hankkeen asiantuntijajäsenenä ja yhden luvun kirjoittajana toimi Jyväskylän yliopiston etnologian emeritaprofessori, muistelukerrontaan erikoistunut suomalainen tiedeasiantuntija Pirjo Korkiakangas. Kirjassa kerrotaan yksilöiden tarinoita ja selvitetään, miten paikallinen siirtolaisuus ja ulkosuomalaisuus liittyvät koko Suomea koskettavaan, kansainväliseen siirtolaisuusilmiöön. Kirja sisältää myös kirjallisuuskatsauksen siirtolaisuuteen yhteiskunnallisena ilmiönä ja liittää siten yksilöiden kokemukset osaksi kansainvälistä siirtolaisuusilmiötä.

Hankkeessa tutkittiin maastamuuttoa ulkomaille sen kaikissa muodoissa: pysyvästi (varsinainen siirtolaisuus), periodisesti (yksi jakso, esim. projektityössä toimineet) tai syklisesti (toistuvasti) muuttaneet sekä paluumuuttajat. Heistä kaikista käytetään yhteiskäsitettä ulkosuomalaiset. Tietoa kerättiin ulkomailla olon vaikutuksesta omaan elämäntahtiin ja identiteettiin muotoutumiseen. Tärkeää oli tallentaa tietoa maastamuuttajien omista kokemuksista ja näkemyksistä, sekä siitä, millaisiksi he kokevat omat juurensa ja kuinka hoitavat suhteita suomalaisiin sukulaisiinsa.

Teos perustuu vuosina 2018–2020 koottuun laajaan kyselyaineistoon ja haastattelumateriaaliin. Tutkimuslomakkeet käännettiin englanniksi ja ruotsiksi. Ne lähetettiin 215 henkilölle. Vastausprosentiksi tuli 48, mikä käsittää sekä kyselyt että haastattelut. Vastajat tulivat seuraavista maista: Suomesta, Ruotsista, Norjasta, Saksasta, Yhdysvalloista ja Kanadasta, yhteensä 107 henkilöltä. Näistä palaajia oli alle puolet.

Hankkeen tutkimuskysymyksiä oli neljä. 1. Mitä tapahtui tietyn alueen lähtijöille heidän elämäntarinoidensa valossa? 2. Millaisen elämän lähtörohkeus synnytti? 3. Onko tarinoista jotakin opittavaa suomalaisille? 4. Onko kotimaahan juuria? Onko keinoja hoitaa juuria?

Tällainen tutkimushanke ei olisi ollut mahdollinen ilman avaininformanttia, jonka paikallista verkostotuntemusta tarvittiin yhteyshenkilöiden löytämiseksi ulkomailla asuvien henkilöiden ja heidän paikallisten sukulaistensa yhteyksistä. Avaininformanttina toimi monivuotinen Kömin Killan aktiivi ja silloinen puheenjohtaja 2017–2019, hankkeen henkinen mentori, Liimattalan kylästä kotoisin oleva Reetta Korjonen e. Penttinen (1948–). Vastajille lähetettiin aluksi kyselylomake, minkä saatuaan Huhta ryhtyi tutkimusryhmänsä kanssa haastattelemaan vastaajia syventäen kyselyssä saatuja tietoja. 69 haastattelusta Huhta teki 48 Suomessa ja 12 Ruotsissa. Lisäaineistona saatiin runsas valokuvasto, kirjoja, julisteita, kuvia, lehtileikkeitä, esineitä Kömin Killan näyttelyaineistoiksi.

Kirjan voi sanoa syntyneen viime hetkellä, sillä vastaajien keski-ikä on peräti 69 vuotta. Vanhin vastaaja on 93-vuotias konginkankaalainen, nuorin 32-vuotias Yhdysvalloista. Vastajista miehiä oli 43, naisia 60. Kyselyvastaukset siirrettiin excel-taulukkoon helposti käytettäväksi. Tutkimuksen ulkoinen ja sisäinen validiteetti arvioitiin asiantuntevasti (Tutkimuksen

luotettavuus, s. 32–34), samoin reliabiliteetti (s. 35). Tutkimuksen vaiheet ja aikataulu havainnollistettiin taulukossa (Taulukko 1, s. 33).

Huhdan tutkimus käyttää useamman tieteenalan kvalitatiivisia ja kvantitatiivisia menetelmiä. Monitieteisyyteen liittyen tutkimus on saanut vaikutteita tekniikan alojen systematiikasta. Tutkimuskysymykset ovat ohjanneet tutkimusprosessia niin, että viimeisessä luvussa tutkimuskysymyksiin saadaan vastaukset. Koko prosessi on läpinäkyvä. Sosiaalitieteiden kyselytutkimusmenetelmiä täydentävät kvalitatiivisen humanistisen tutkimuksen pehmeät haastattelu- ja aineiston analyysimenetelmät. Kvalitatiiviseen aineistoon kuuluvat teemahaastattelut ja kyselytutkimuksen laadulliset kysymykset sekä informanttien antamat tai lainaamat tekstit, kuten kirjat, lehtileikkeet, runot ja kirjoitelmat ynnä valokuvat ja esineet. Kvantitatiivista aineistoa edustavat muun muassa Suomen ja kansainväliset siirtolaisuustilastot, laivayhtiöiden matkustajaluettelot, Ellis Islandin maahanmuuttajakortit, passiluettelot, kunnan ja kansalliset väestötilastot sekä kyselytutkimuksen määrälliset kysymykset. Huhdan ulkosuomalaista siirtolaisuutta käsittelevä tutkimus näyttöytyy etnografisena, monimenetelmäisenä triangulaatiotutkimuksena. Triangulaatiota käytettäessä ajatellaan tutkimuksen validiteetin lisääntyvän, kun tutkimuksen kohdetta on lähestytty erilaisin menetelmin eikä ainoastaan yhdellä asetelmalla.

Tarinat on analysoitu ja aineiston on annettu puhua. Sisällönanalyysi on nostanut esille keskeiset ilmiöt ja teemat. Siten koko elämäntarinoita ei ole tarvinnut kirjoittaa, vaan kuhunkin teemaan liittyvät olennaiset piirteet on kuvattu ja tiivistetty, ja ne on avattu populaarilukijakunnalle otteilla tarinankertojen kokemuksista suorina lainauksina. Tällöin haastattelupuheen löyhä kerronta minimoituu, mutta ilmiö valaistuu. Samalla analyttisen tiedon arvo ulkosuomalaisuuden eri näkökulmista rikastuu. Sisällönanalyysi synnytti aineiston pohjalta teoksen 12 keskeistä teemaa.

Huhdan kirja etenee temaattisesti. Samasta henkilöstä voidaan siten puhua kirjan useammassakin luvussa, kuten Työn sankarien tarinoissa, Rakkaustarinoissa ja Harrastusmaailmassa. Kirja ei ole elämäkertakirja eikä sukututkimus. Teos keskittyy siihen, miten lähtijä koki elämänsä lähtiessään Suomesta, saapuessaan ulkomaille, eläessään ulkomailla ja palatessaan mahdollisesti Suomeen. Teoksessa pohditaan alussa siirtolaisuutta yleisesti valottamalla kysymystä, miten ulkosuomalaiseksi lähteminen liittyy koko Keski-Suomen ja Suomen muuttoliikkeeseen. Siitä kirjoittaja siirtyy tutkimuksen toteutukseen ja aineistoon: miten tutkimus tehtiin, mitä tietoa saatiin, ketkä vastasivat, mistä päin. Kolmas luku valottaa matkaa ulkomaille, perhettä, ystäväpiiriä, tyytyväisyyttä ja kaipausta ulkomailla. Amerikan-tarinat alkavat vanhimmista, vuosisadan vaihteen tarinoista aina sodanjälkeisiin vuosikymmeniin. Keski-Suomestakin lähetettiin lapsia Ruotsiin sotien aikana: Sota-ajan muistoista kirjoittaa Pirjo Korkiakangas. Työn sankarit-luku kuvaa muuttajien elämää työtehtäväryhmittäin tehdastyöläisistä yrittäjiin.

Paluumuuttajien tarinoita käsittelee luku 7. Yllättävän moni Konginkankaalta lähteneistä toimi lähetytyksessä tai evankelistana: Kutsumuksen kuljettamat -luvun on kirjoittanut toimittaja, kasvatustieteen maisteri Eeva Summala. Koulutushinku ja monenlaiset lahjat (luku 9) käsittelee niitä tutkimusvastauksia, miten ulkomailla pääsi koulutukseen ja saattoi päästä kehittämään omia lahjojaan. Rakkaustarinat (luku 10) kuvaa, miten jotkut lähtivät Konginkankaalta tapaamansa mielenkiintoisen ihmisen vuoksi, ja siirtolaiselämä muovautui tämän ihmissuhteen kautta. Kaikki eivät lähteneet pysyviksi siirtolaisiksi, vaan määräaikaispestitteille projekti-töihin (luku 11). Seikkailijoiden tarinat -luku kertoo lähtijöistä, joiden elämänmatkaa siivitti seikkailunhalu ja uteliaisuus. Suomi-työ maailmalla -luku avaa näkökulman niihin ulkosuomalaisiin, jotka lähtivät siirtolaisiksi Suomi-tunnettuuden lisäämiseksi. Harrastusmaailmassa

(luku 14) kertoo muuttajista, jotka lähtivät siksi, että he etsivät mahdollisuutta harrastaa juuri sitä, mikä kiinnostaa. Ulkosuomalaisuuden anti (luku 15) summaa, mitä ulkosuomalainen oppi suomalaisuudesta ulkomailla ja voisiko Suomessa oppia jotakin näiden muuttajajohdosten kokemuksista. Useamman kulttuurin välissä elävän ihmisen on hoidettava juuriaan.

Huhta pohtii kirjassaan myös kysymystä siitä, miten ulkosuomalaiset sopeutuivat uuteen kulttuuriin. Siinä hän käyttää David L. Samin ja John W. Berryn tunnettua akkulturaatio- eli kulttuurinsopeutumisteoriaa (Sam–Berry 2010). Sam ja Berry tukeutuvat neljään tunnettuun muuttajatyyppiin (*integration, assimilation, separation, marginalization*), jotka reagoivat eri tavoin muuton seurauksena tulevaan kulttuuri-*shokkiin* (vrt. Furnham–Bochner 1986). ”Kahden maan kansalaiset” sopeutuvat uuteen kulttuuriin eläen siinä ”kuin kala vedessä”. ”Saarekesiirtolaiset” etsivät turvaa maanmiehistään ja eristäytyvät valtakulttuurista. ”Valtakulttuuriin kiinnittyvät” hylkäävät oman kulttuurinsa ja kiinnittyvät tiiviisti valtakulttuuriin. ”Näkymättömiin sulautujat” vieraantuvat kummastakin kulttuurista ja eristäytyvät yksinäisyyteen. Typologia on ideaalityyppinen eikä Huhta havaitse tutkimuksessaan ns. puhtaita tyyppiä. Kokijat ajautuvat uuteen kulttuuriin muuttaessaan sopeutumistyyppistä toiseen ja jäävät monesti tiettyjen tyyppien välimaastoon.

Lukemista helpottaa, että kirjan jokaisen luvun loppuun on koottu yhteenveto Lopuksi-otsikolla. Tiivistykset kuvaavat käsitellyn teeman olennaisia piirteitä. Esimerkkinä voisi mainita vaikutukset, joita ulkosuomalaiset kokivat suhteessa omaan elämäntapaan: Avarakatseisuus lisääntyi, avoimuus toisiin kulttuureihin lisääntyi, ”minä itse” muuttui vahvemmaksi, rikkaammaksi, kärsivällisemmäksi. Tämä kuvaus havainnollistuu ulkosuomalaisten puheen haastatteluluotteista. Eri tason tiivistykset ovat tulosta Huhdan analyttisestä otteesta aineistoon. Kirjan viimeinen luku tiivistää aineiston vastaukset tutkimuskysymyksiin. Lähdeviitteet on sijoitettu jokaisen luvun loppuun.

Marjatta Huhdan kirja avaa metodologisesti innovatiivisen näkökulman kotiseudun etnografiseen tutkimusparadigmaan Suomessa hyvin monessa suhteessa: Huhdan etnografia on paitsi kenttätöitä, myös tieteellistä ja populaariyleisölle tarkoitettua kirjoittamista ja vahvasti tekijänsä näköistä tarinankerrontaa. Tutkimustekstiä voi lukea kuten kertomusta, ja saada siten uutta näkökulmaa siihen, miten etnografista tietoa on tässä monografiassa tuotettu ja toteutettu.

Etnografia tutkimusotteena on tapa tehdä kulttuurintutkimusta: tapa nähdä, kokea ja tulkita kokemaansa. Sillä on vankat historiajuuret. Etnografinen tutkimus on antropologiasta lähteneenä levinnyt monille yhteiskunnallisille ja humanistisille tieteenaloille, joita yhdistää kiinnostus ihmiseen kulttuurinsa jäsenenä. Antropologinen etnografia juontuu saksalaissyntyiseen, Yhdysvalloissa vaikuttaneeseen antropologiin Franz Boasiin (1858–1942), jota kutsuttiin ”amerikkalaisen antropologian isäksi”. Hänet tunnetaan parhaiten kulttuurirelativistina ja historiallis-kriittisen näkemyksen liittäjänä antropologiseen tutkimukseen.

Etnografiassa tutkijan katse kohdistuu tavallisesti johonkin ihmisryhmään ja sen kulttuuriin erityispiirteisiin, Huhdan teoksessa ulkosuomalaisiin. Etnografinen tutkimusote on antoisimmillaan ja tarkoituksenmukaisin silloin, kun tutkimuskohde on tutkijalle vieras eikä tutkimuskohde tiedetä etukäteen paljoakaan. Etnografin tutkimuskohde sijaitsee tällöin kentällä, jonka voi ymmärtää konkreettisesti paikkana, jossa tutkimus toteutetaan tai tutkijan valintojen kautta muokkautuneena suhdeverkostona, rajattuna palana sosiaalista maailmaa. Etnografiselle kenttätöille on ominaista, että tutkija jakaa arkea tutkittaviensa kanssa, on läsnä siellä ”missä ei tapahdu mitään erikoista”. Osallistuva havainnointi on tällöin keskeinen työväline, sillä

se liittyy haastattelutilanteeseen läheisesti. Kaikille etnografian tekemisen tavoille on yhteistä tutkijan merkitys kysymysten esittäjänä ja tulkintojen tekijänä; tämä piirre tekee jokaisesta etnografiasta omanlaisensa uniikin. Huhta tuli luoneeksi vuonna 2020 omannäköisensä uniikin ja kiinnostavan etnografian Konginkankaan ulkosuomalaisista.

Kiinnostavaa on etnografian henkilökohtaisuus ja tutkijan persoonan näkyminen tutkimusprosessin läpi. Miten tutkija sanallistaa omia kokemuksiaan? Miten tutkija tuo itseään esille tutkimustekstissä? Voidaan päätyä siihen, että kotiseuduntutkimuksenkin etnografia on paitsi kentällä oloa (haastattelu, havainnointi), myös tieteellisen kirjoittamisen tapa, jonka tuloksena syntyvä tutkimusteksti on vahvasti kirjoittajansa näköinen. Tutkijan tieteelliset lähtökohdat ja tyylilliset valinnat muokkaavat tekstistä tietynlaisen. Tutkijan refleksiivisyys on käytännössä sitä, että tutkimustekstistä ilmenee, miten tutkija on päätenyt tutkimuksen aikana tekemiinsä ratkaisuihin, kuten Huhta tekee. Lisäksi refleksiivisyys tarkoittaa, että tutkija tiedostaa oman asemansa merkityksen tutkimuksen kululle. Miten tutkijan persoona, sukupuoli, ikä tai muu sosiaalinen ”paikannin” on ehkä vaikuttanut kohtaamisiin tutkittavien kanssa ja siten saatuihin tutkimustuloksiin?

Nykyajan (2010–2020) etnografista tutkimusta ei voi kunnolla ymmärtää, ellei ota huomioon refleksiivisen käänteen vaikutusta antropologiassa ja muissa kulttuuritieteissä 1980-luvulta alkaen. Ymmärrys tutkijan merkityksestä tutkimuksen kululle koki huomattavan harppauksen samalla kun alettiin kiinnittää enenevästi huomiota siihen, miten ja mitä kirjallisia keinoja hyödyntäen etnografiaa kirjoitetaan. Kenttä- ja haastattelumuistiinpanoista lähtien etnografia on nimenomaan kirjallista tutkimustyötä, tutkija on aineistojensa luova tarinankertoja. Etnografinen teos on aina huomattava kirjallinen saavutus, toteaa etnografiasta paljon kirjoittanut sosiologi Paul Atkinson teoksessaan *Understanding Ethnographic Texts* (1992). Niin on Marjatta Huhdan ulkosuomalaismonografiakin. Usein se on myös merkittävä matka tutkijuuteen, siihen mitä tarkoittaa olla tutkija – ja kertoja.

Antropologi Clifford Geertzin (1988) mukaan etnografisen kuvauksen paikkasidonnaisuus – se, että kyseessä on juuri tämä tutkija, tekee tutkijan työstä välttämättä tarinallista ja luovuutta edellyttävää, mutta ei kuitenkaan epärehellistä. Geertz painottaa kirjoittamisen merkitystä etnografiassa ja näkee selviä yhteyksiä etnografisten ja kaunokirjallisten tekstien välillä.

Voidaankin väittää, että etnografi hyödyntää osin samoja keinoja kuin romaanikirjailija: hän ei ainoastaan tallenna näkemäänsä ja kokemaansa, vaan muokkaa ja rajaa aineistoaan, kertoo tarinoita ja luo tuokiokuvia kokemustensa pohjalta. Huhdan kenttäkokemukset ja tuttavuudet erityyppisiin aineistoihinsa tuovat romaanikirjailijan maustetta kirjoitustyyliin, joskin hän haluaa pitäytyä tiukasti dokumentoituun aineistojen käyttöön kirjoittamisessaan. Luova ilmaisu voi joissain tilanteissa välittää kenttätöihin sisältyviä kokemuksia paremmin kuin perinteinen akateeminen kieli. Esimerkiksi lyrinen kuvaus jostain tunteita herättävästä tapahtumasta kentällä vetoaa lukijaan varmasti enemmän kuin raportoiva toteamus. Nämä havainnot tekivät Helsingin yliopiston kansatieteen tohtorikoulutettavan Eino Heikkilän uteliaaksi. Hän kiinnostui narratiiveista, niiden tieteenfilosofiasta ja siitä, miten tietoa rakennetaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Heikkilän väitöskirja tuleekin käsittelemään tutkijan merkitystä ja asemaa etnografisessa tutkimustekstissä eli kysymystä, minkälainen etnografian ja kirjallisuuden välinen suhde lopulta on. (Ks. Heikkilä 2020.) Ajatusta etnografiasta tietynlaisena kertomuksena on kehitellyt Clifford Geertzin lisäksi muun muassa James Clifford (1986).

Kognitiivisen kirjallisuustieteen näkökulmasta kerronnallisuus on olennainen osa ihmismielen toimintaa, ja kertovia tekstejä tutkimalla voidaan saada tietoa ihmismielen toiminnasta

ja ominaisuuksista. Esimerkiksi yhdysvaltalainen kirjallisuuden ja kognitiotieteen tutkija Mark Turner (1994; 1996) on jopa esittänyt, että kirjallisuudentutkimus tulee olemaan avainasemassa ihmismielen arvoituksen ratkaisemisessa. Näin pitkälle ei kuitenkaan tarvitse mennä voidakseen todeta, että kirjallisuuden (ja muiden taiteen ja kulttuurin muotojen) tutkiminen on erittäin olennainen osa ihmisyuden ja siten ihmismielen toiminnan ymmärtämistä. Siinä mielessä Huhdan monitieteinen paikallinen ulkosuomalaisitutkimus on avainasemassa konginkankaalaisen muuttajajohdon ja hänen ihmismielensä toiminnan ymmärtämistä monivaiheisten muuttoelämäkokemusten kirjossa.

Huhdan narratiiveista lähtevä tutkimusote on väljä kehikko, jonka sisään mahtuu erilaisia tutkimusmenetelmiä, aineiston hankinnan ja lukemisen tapoja. Vaikka narratiivinen tutkimusote ei olekaan yhtenäinen eikä selvärajainen ajattelutapa, keskeisenä nimittäjänä on kuitenkin *kertomuksen* käsite. Huhta on analysoinut haastattelukertomusten olennaisia piirteitä ja käyttää vain tarvehakuisia otteita eri kertomuksista esimerkkeinä.

Huhdan tutkimus edustaa antropologian elämäkerrallista narratiivia, joka sisältää sosiaalista todellisuutta ja ”todellista” elämäntarinaa sekoitettuna elämäkerran dokumentoijan konstruktioihin elämästään. Tässä kontekstissa elämänhistoria (*life history*) viittaa elettyyn elämään, kun taas elämäntarina (*life story*) viittaa kertomukseen elämästä. Haasteellista on pohtia, miten tulkita elämäntarina ja liittää se muuttajan ns. todelliseen elämään.

Huhdan kirja osoittaa, että suomalainen kotiseutukin on tutkittavissa myös mitallisin ja määrällisin tutkimussuurein, joita on sitten mahdollista kuvailla muuttajan yksilöllisin siirtolaiskokemuksin narratiivisella tutkimusotteella. Huhdan tutkimus rikastaa Suomen etnografista ja etnologista kotiseuduntutkimusta merkittävästi sekä systematiikaltaan, metodologialtaan että sisällöltään.

Kirjaa ei selvästikään ole tarkoitettu vain rajallisen yliopistoyhteisön luettavaksi. Teos on taitavasti popularisoitu piristävä tietoisuutta tavalliselle lukijalle, sillä sen ulkoasu on poikkeuksellisen taitava, runsaat kuvat laadukkaita, kirja mallikkaasti taitettu: käsitteet ja tähdennettävät asiat on laatikoitu, taulukot ovat grafiikaltaan selkeitä, suorat primaariaineistojen lainaukset informanttien haastatteluista on kursivoitu erotukseksi juoksevasta tutkimustekstistä. Huhta osaa kirjoittaa selko- ja selväkielisesti tutkimastaan kohteesta. Hän ei piiloudu tieteellisten termien taakse. Tutkimuskäsitteet on määritelty selkeästi käsiteläatikoissa. Siksi tutkimusteksti pääsee etenemään nasevasti. Ei tarvita yliopistokoulutusta siihen, että lukija voi nauttia tästä kirjasta, sen laadukkaista kuvista ja vastaajien kiinnostavista kokemukseista. Vahinko, että kyselylomake ja teema-haastattelulista puuttuvat kirjan liitteistä, mikä lienee luonnollista populaariyleisölle suunnatussa teoksessa.

Kirja on innovatiivinen monitieteinen lukupaketti niin kotiseutufanille tai lukuelämystä kaipaavalle kuin kotiseutuasioista kirjoittavallekin, mutta myös suomalaiselle etnologille, folkloristille, kulttuuriantropologille ja uskontotieteilijälle. Tämä laaja monografia (374 s.) kelpaa esikuvaksi humanistitutkijalle metodisen tutkimuskehityksen, suuren tutkimusaineiston, teemaattisen analyysisysteemin ja päättelyn sekä helppolukuisen kieliasun ja kiinnostavan taiton yhdistelmänä.

PÄIVIKKI ANTOLA

paivikki.antola@kolumbus.fi

Etnologian emeritaprofessori, opetuslana folkloristiikka

dosentti, FT

Lähteet

- ATKINSON, PAUL 1992: *Understanding ethnographic texts*. Sage Publications, Newbury Park. <https://doi.org/10.4135/9781412986403>
- GEERTZ, CLIFFORD 1988: *Works and lives. The anthropologist as author*. Polity Press, Cambridge.
- CLIFFORD, JAMES – MARCUS, GEORGE E. (toim.) 1986: *Writing culture. The poetics and politics of ethnography*. University of California Press, Berkeley.
- FURNHAM, ADRIAN – BOCHNER, STEVEN 1986: *Culture shock. Psychological reactions to unfamiliar environments*. Methuen, York.
- HEIKKILÄ, EINO 2020: Etnografia tiedon ja tarinan rajalla. *Antroblogi* 28.1.2020. <http://antroblogi.fi/2020/01>
- HUHTA, MARJATTA – VOGT, KARIN – JOHNSON, ESKO – TULKKI, HEIKKI 2013: *Need analysis for language course design*. Cambridge University Press. London.
- SAM, DAVID – BERRY, JOHN 2010: Acculturation. When individuals and groups of different cultural backgrounds meet. *Perspectives on psychological science* 5(4), 472–81. <https://doi.org/10.1177/1745691610373075>
- TURNER, MARK 1996: *The literary mind*. Oxford University Press, New York–Oxford.